

Journal of Social Sciences

Volume 1 | Issue 1

Article 3

1961-01-01

ประชุมทรรศนุ

เกษม อุทยานิน

Follow this and additional works at: <https://digital.car.chula.ac.th/cujss>

Part of the [Social and Behavioral Sciences Commons](#)

Recommended Citation

อุทยานิน, เกษม (1961) "ประชุมทรรศนุ," *Journal of Social Sciences*: Vol. 1: Iss. 1, Article 3.

Available at: <https://digital.car.chula.ac.th/cujss/vol1/iss1/3>

This Article is brought to you for free and open access by the Chulalongkorn Journal Online (CUJO) at Chula Digital Collections. It has been accepted for inclusion in Journal of Social Sciences by an authorized editor of Chula Digital Collections. For more information, please contact ChulaDC@car.chula.ac.th.

Chulalongkorn Journal Online

Office of Academic Resources

Chulalongkorn University

Article Information:

To cite this document: ศาสตราจารย์ เกษม อุทยานิน. (1961). ปฐมทรรศนะ.
Faculty of Political Science (JSS), 1(1), 6-10.

Date received:

Date revised:

Date accepted:

License and Terms:

This is an Open Access article under the terms of the Creative Commons Attribution License (<http://creativecommons.org/licenses/by/4.0>). Please note that the reuse, redistribution and reproduction in particular requires that the authors and source are credited.

ปฐมพรคนะ

ศาสตราจารย์ เกษม อุทยานิน

คณบดีคณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

อาจารย์ “สังคมศาสตร์” ซึ่งคณะอาจารย์แห่งคณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้ร่วมมือ ร่วมใจกัน จัดขึ้นขึ้นเป็นการบริจาคแรงปัญญาและแรงงานโดยใจรักและสมัครทำ ทุกสิ่งทุกอย่างได้เป็นไปโดยปริกษาหาหรือซึ่งกัน และ กันไม่มีใครถือตนเป็นเจ้าของ หรือผู้ริเริ่ม แต่ผู้เดียวได้วัตถุประสงค์ที่พูดกันนั้นก็มีอยู่ว่าในลักษณะของการศึกษาชั้นมหาวิทยาลัยของเมืองไทย ซึ่งครูอาจารย์เราต้องเป็นผู้ “ย่อย” และ “บ่ม” บรรดาวิชาความรู้ตามที่ตนถนัดให้แกศิษย์ โดยการเตรียมคำบรรยายสำหรับตำรามากมายหลายกระแสด เลือกคัดเอาที่เชื่อถือ ว่าศิษย์ จะไม่หลงผิด หรือ อาจคลาดเคลื่อนได้ บางทีการบรรยายหนึ่งชั่วโมง อาจต้องค้นหาหลาย ๆ ชั่วโมง หรือบางทีต้องทงไว้ข้ามคืนข้ามเดือน ซึ่ง

เวลาเตรียมเหล่านี้ ย่อมไม่มีกำหนดกฎเกณฑ์ว่าจะ เป็น ชั่วโมงใด ยามใด ของวัน ผิดอยู่กับที่อาจารย์ ทั้งหลาย ปฏิบัติ ในประเทศที่ตำราหรือตำราอุดมสมบูรณ์ในภาษาของเขาเอง อาจารย์ก็เพียงอ่านมาแล้วบอกหัวข้อให้ และกล่าวอ้างให้ศิษย์ไปค้นหาเอาเอง วิธีของเขาศิษย์ย่อมต้องทำงานเท่า ๆ ครูอาจารย์หรือบางทีมากกว่า และก็เป็นวิธีที่ดีกว่าแน่ ของเรานั้นอุปกรณ์การศึกษา ยังขาดอยู่มาก อาจารย์จึงหนักอยู่สักหน่อย และขณะเดียวกันก็ยังเป็นห่วงอยู่ ว่า ศิษย์จะไม่ได้อะไรมากนักจากการบรรยาย จึงได้ค้นหาวิธีการต่าง ๆ เช่นพยายามทำตำราเป็นคู่มือ แจกจ่ายย่อดำสอน จัดให้ค้นหาจากตำราต่างประเทศ แล้วก็นำติดตามสอบถาม หรือ ได้ตอบคำซักถามเมื่อยังไม่เข้าใจเรื่อง ทั้ง ๒ ประเภทที่ได้กล่าว

มาแล้วยังเห็นว่าไม่เพียงพอ ด้วยความห่วงใยบรรดาเพื่อน อาจารย์ ของ ข้าพเจ้าก็ได้มาคิดกันว่า นอกจากตำราเล่มภาษาต่างประเทศแล้ว เรายังได้รับนิตยสารวารสาร ภาษา ต่าง ประเทศ อีก มาก หลาย อาจารย์ผู้ใด สนักใน ทางใด ก็ติดตามวิชาการในนิตยสารวารสารเหล่านั้น แต่ศิษย์ทั้งหลายเล่า ประโยชน์ที่จะได้จากสิ่งเหล่านี้จะไม่ถึงหรือมีกันน้อยที่สุด หน้าที่ที่มากแก่บรรดาอาจารย์ที่จะต้องหาทาง “ย่อย” และ “แพร่” วิชาการนั้นๆ หรือบทความความคิดเห็นนั้นๆ ออกสู่ศิษย์อีกตามที่จะทำได้ แม้มีใช้หน้าที่ราชการโดยตรง แต่ก็เป็นที่ที่โดยธรรมชาติอาจารย์จะนั่งนอนใจในสิ่งเหล่านี้เสียมิได้ คิดที่มีประจำใจอยู่ว่า ถ้าศิษย์ไม่ศึกษาอาจารย์แล้วโลกของเราจะถอยหลังเป็นของแน่ ด้วยความคิดนี้บรรดาอาจารย์ในคณะจึงพยายามเจียดจ่ายเวลาของแต่ละคนๆ ละนิด ละหน่อย ดำริไว้เริ่มจัดทำวารสารฉบับนี้ขึ้น และตั้งใจกันไว้ว่า จะต้องผลิตออกมาโดยสม่ำเสมอ เพิ่มคุณภาพขึ้น และให้แพร่หลายกว้างขวางให้สมความตั้งใจ

เมื่อไหนๆ ก็ตั้งใจสร้างวารสารขึ้นแล้ว ควรจะให้ได้ประโยชน์แพร่ไปถึงศิษย์

เก่าๆ และเพื่อน ๆ แห่งคณะรัฐศาสตร์ทุกคน เตือนความระลึกถึงสำนักของท่านเมื่อเก่าก่อน แม้เวลาจะล่วงมาตั้งครึ่งศตวรรษก็ตาม สำนักนี้ยังตั้งใจผลิตคนดีมีหลักให้แก่ประเทศชาติอยู่มิได้ทอดย าววารสารต่าง ๆ อาจส่งผ่านวารสารฉบับนี้ได้ตามที่หน้ากระดาษและทุนทรัพย์จักอำนวย

คงมีบ้าง ที่บางท่าน จะนึก แปลกใจว่าทำไม จะ ออก วารสาร ของ คณะ รัฐ ศาสตร์ เพื่อนักรัฐศาสตร์ แห่ง สำนักนี้เป็น หลักสำคัญ จึงอุทริมาใช้ชื่อวารสารว่า “สังคมศาสตร์” แทน เรื่องนี้ก็คงเช่นเดียวกับว่ารัฐศาสตร์บัณฑิต สมัยนี้มีหญิงมากเหมือนกัน และก็เหมือนจะออกแย่งงานบัณฑิตชายทำอยู่เรื่อย ๆ น่าจะได้ขยายความข้อนี้เสียบ้าง บางที่จะได้รับความกรุณาหยิบยกขึ้นพิจารณาและยกยได้

คำว่ารัฐศาสตร์นั้น ในชั้นเดิมถือว่าเป็นศิลปของการปกครอง ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นแก่ทุกหน่วยสังคม เราจะเห็นได้ว่าในโบราณสมัยนั้น ภูมิภาคบางส่วนของโลกเช่นประเทศจีน ได้ปรากฏมีหน่วยสังคมซึ่งไม่ใช่ “รัฐ” อยู่เป็นอันมาก ซึ่ง ณ สังคมนั้นๆ มีการปกครองอยู่แต่ไม่ใช่ในรูปแบบ “รัฐ” และทุกรูปการปกครองจะต้อง

มีการใช้ “อำนาจ” ผู้ใดสามารถที่สุด เข้มแข็งที่สุด มักใหญ่ใฝ่สูงที่สุด ก็พยายามฝึกฝนการปกครอง แล้วก็ได้รับหน้าที่ในทางปกครอง นี่เป็นที่มาของเรื่องการปกครอง (Government) ต่อมาเมื่อราว ๒ พันปีมานี้ เนื่องจากการพูดจาถกเถียงกันในเรื่องเหล่านี้มากขึ้น ก็ได้เกิดมีปรัชญาและทฤษฎีในเรื่องการเมือง การปกครองขึ้น เป็นวิทยาการอย่างหนึ่ง แม้กระนั้นก็ดี วิทยาการหรือศาสตร์ประเภทนี้จะได้กลายมาเป็นการศึกษาชั้นอุดมชั้นก็หลังจากเวลานั้นมาเป็นอันมากเรียกได้ว่าสมัยใหม่ ๆ นี้เอง ไม่ปรากฏว่าในมหาวิทยาลัยมีการสอนวิชาก่อนศตวรรษที่ ๑๙ แม้เวลานี้รัฐศาสตร์ก็ยังไม่ใน มหาวิทยาลัย ทั่วโลกคงมีเพียงไม่กี่ประเทศในโลกนี้ ซึ่งประเทศไทย นับว่า ก้าว หน้าในเรื่องนี้เป็น อันมาก และยังเป็นที่น่าสนใจสำหรับ บางประเทศที่จะยอมเข้าใจว่า รัฐศาสตร์ มีความสำคัญทั้ง ๆ ที่เขาเล็งเห็นความสำคัญของวิชากฎหมาย ประวัติศาสตร์ ปรัชญา อยู่แล้ว จากรายงานขององค์การศึกษาวิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมของสหประชาชาติ(UNESCO) ตอนหนึ่งมีว่า ประเทศต่าง ๆ ยังมีวัตถุประสงค์เกี่ยวกับการสอน “รัฐศาสตร์”

ในมหาวิทยาลัยเป็น ๒ ฝ่าย ๆ หนึ่งถือว่าการสอนบางแขนงวิชาของรัฐศาสตร์นั้นเพื่อเตรียมคนเข้ารับราชการ และอีกฝ่ายหนึ่งเห็นว่าวิชานี้มีคุณค่าใน ทาง การศึกษาในฐานะเป็นวิชาการชั้นอุดมประเภทหนึ่ง ซึ่งควรส่งเสริมยิ่ง ๆ ขึ้นไป

การศึกษารัฐศาสตร์ในชั้นแรกถือกันว่าเป็นการศึกษาเกี่ยวกับอำนาจในสังคม อำนาจอันนี้เป็นภายในกิตติ ระหว่างสังคมด้วยกันเองก็ดี มักจะถือว่าเกี่ยวกับ “อำนาจบังคับการ” เช่นศึกษาถึงลักษณะของนโยบาย พิธีการต่าง ๆ ของรัฐบาล พรรคการเมือง กลุ่มอำนาจ ฯลฯ แต่ความจริงในเวลาต่อมาก็ได้พบว่า พื้นฐานทางด้าน ศีลธรรม ความเข้าใจ ความคิดเห็นปรัชญาของคนนั้นย่อมสำคัญต่อการเมือง การปกครอง ยิ่งกว่าอำนาจบังคับการด้วยกำลัง การศึกษาจึงได้ขยายต่อไปถึงสถาบันต่าง ๆ ที่เป็นที่รวมของคน แม้สมาคมการค้า การศาสนา ฯลฯ จิตใจของนักรัฐศาสตร์นั้นจึงไม่ใช่การต่อสู้เพื่อได้รับอำนาจ แต่เป็นการป้องกันรักษอำนาจที่ถูกต้อง มีทั้งการบริหารตามอำนาจหน้าที่และป้องกันเหนี่ยวรั้งอำนาจนั้น ๆ ด้วยรัฐศาสตร์ จึงเกี่ยวกับการวิจัย และเสนอปัญหาของชีวิตประชา

ชน เฉพาะอย่างยิ่งปัญหาเรื่องอำนาจและวัฒนธรรม ฉะนั้น ก่อนที่จะศึกษาทฤษฎีรัฐศาสตร์ เราก็ต้องศึกษาถึงทฤษฎีทางสังคมซึ่งเป็นรากฐาน เราต้องรู้ถึงจิตวิทยาของมนุษย์และสังคม เพื่อสังเกตความประพฤติการเมืองและประชาชาติ

ก็เมื่อวิชารัฐศาสตร์เป็นวิชาที่หาความจริงเกี่ยวกับ ชีวิตทาง สังคม และ เศรษฐกิจ เพื่อหาวิธีการ ปกครองที่จะยังความราบรื่น สุขสมบูรณ์ภายในสังคม และระหว่างสังคม ก็จำเป็นต้อง ขยาย วงการ ศึกษาให้กว้าง ขวาง สร้างพื้นฐานด้วยวิชาการต่างๆในกระบวนการใกล้เคียงแนบเนื่อง เช่นวิชาเศรษฐศาสตร์ สังคมวิทยา มนุษยวิทยา ภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ กฎหมาย เพราะบรรดาปรากฏการณ์ทั้งหลายย่อมต้องมีส่วนสัมพันธ์กันในชีวิตที่เป็นจริงของมนุษย์ การศึกษาทางรัฐศาสตร์ ในสถาบันที่มีชื่อเสียงบางแห่ง เช่น Institut des Sciences Politiques ของฝรั่งเศสซึ่งยืมมาจาก "Institute of Politics, Economics and Social Studies" ก็บอกชัด อยู่ในตัวว่าเรียน ทั้ง รัฐศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ และสังคมศึกษา ที่ Oxford สำหรับ honours schools ที่เรียก Modern Greats นั้นก็เรียนวิชาปรัชญา รัฐศาสตร์

และเศรษฐศาสตร์ ร่วมสามแขนงด้วยกัน ที่มหาวิทยาลัยลอนดอนก็มี School of Economics and Political Science ในเยอรมันก็มี Deutsche Hochschule für Politik ที่เบอร์ลิน และ Hochschule für Arbeit, Politik und Wirtschaft ที่ Wilhelmshaver ซึ่งเป็นสำนักเรียนใหม่ ๆ มีวิชารัฐศาสตร์ สังคมวิทยา และเศรษฐศาสตร์เรียนควบกันไป

ความประสงค์ของการเรียนวิชารัฐศาสตร์นั้น ตามรายงานของคณะผู้เชี่ยวชาญขององค์การศึกษา วิทยาศาสตร์ และ วัฒนธรรมของสหประชาชาติกล่าวว่า ถือเป็นการเตรียมการศึกษาอันมีค่าต่ออาชีพการรับราชการในองค์การระหว่างประเทศ ในการเมือง การปกครอง การหนังสือพิมพ์ การประชาสัมพันธ์ ในสหภาพการค้า และในอาชีพอื่นมากมาย (W.A. Robson-UNESCO, Teaching in the Social Sciences)

นอกจากการศึกษาจากตำหรับตำรา ซึ่งแพร่หลายแล้ว เช่นในทางทฤษฎี รัฐศาสตร์ ก็มีงานของ Bodin, Hobbes, Locke, Machiavelli, Rousseau, Montesquieu, de Tocqueville, Bentham, Mill และ Marx

เป็นอาทิ แต่ก็ยังเป็นความจำเป็นอย่างยิ่ง ที่จะต้องมีความต้องการมีหนังสือหรือตำรา ชนิดที่เป็นของพื้นเมือง ซึ่งมีความสำคัญ อย่างมาก แม้แต่ตัวอย่างการปฏิบัติเฉพาะ เรื่องในทางต่างๆ เช่นเกี่ยวกับ case study ในทางรัฐประศาสนศาสตร์ สังคมวิทยา ฯลฯ ก็มีประโยชน์ในทางการศึกษาที่จะ เพิ่มพูนวิชานั้นให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

เท่าที่ได้แสดงเหตุผลตามลำดับมา การ ที่วารสารนี้มีชื่อว่า “วารสารสังคมศาสตร์” จึงคิดกันว่า มีความหมายบริบูรณ์กว่าที่จะ ใช้ “วารสารรัฐศาสตร์” ซึ่งคำว่ารัฐ

ศาสตร์ ตามความเข้าใจทั่วๆ ไปที่คุ้นเคย มาในอดีต อาจให้ผลเช่นเดียวกับบัณฑิตหญิง รัฐศาสตร์ถูกล้อเลียนว่าเป็น “นางอำเภอ”

ข้าพเจ้าจึงคัดค้านคำกล่าวของ Francis Bacon ซึ่งกล่าวว่า “Reading maketh a full man; conference a ready man; and writing an exact man.”

ทั้งอาจารย์และศิษย์แห่ง “รัฐศาสตร์” ต้องพยายามสร้างคุณสมบัติทั้งสามนี้ รุ่ง เถ่าๆ ได้มีข้อโต้แย้งไปประการหนึ่ง ประ การใดในสามประการนี้ไปมากแล้ว ทำไม รุ่งนี้จะทำบ้างไม่ได้หรือ

๑๖ กรกฎาคม ๒๕๐๔